

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területek és tanösvények

Magyarország országos jelentőségű tájvédelmi körzetei, természetvédelmi területei és tanösvényei
a Balaton-felvidéki Nemzeti parkban

Tájvédelmi Körzet	Természetvédelmi Terület	Tanösvény
Magas-bakonyi Tájvédelmi Körzet		Boroszlán tanösvény
Mura-menti Tájvédelmi Körzet		
Somló Tájvédelmi Körzet		Kitaibel tanösvény Kőpark tanösvény
	Attyai-láprét	
	Bakonygyepesi Zergebogláros	
	Balatonfüredi-erdő	
	Balatonkenesei Tátorjános	
	Darvas-tó Bauxitlencse	
	Devecseri Széki-erdő	
	Farkasgyepői Kísérleti Erdő	
	Fenyőfői Ősfenyves	
	Hévízi-tó	
	Hódoséri Ciklámenes	
	Keszthelyi Kastélypark	
	Látrányi-pusztá	
	Nagyberek Fehérvíz	
	Sárosfői Halastavak	
	Somlóvásárhelyi Holt-tó	
	Somogyvári Kupavár-hegy	
	Sümei Mogyorós-domb	
	Szentgáli Tiszafás	

Tájvédelmi Körzet	Természetvédelmi Terület	Tanösvény
	Tapolcafői Láprét	
	Tapolcai Tavasbarlang Felszíne	
	Úrkúti Őskarszt	
	Uzsai Csarabos	
	Várpalotai Homokbánya	
	Zalakomári Madárrezervátum	
	Zirci Arborétum	

Bakonygyepesi Zergebogláros Természetvédelmi Terület

A Csigere-patak átfolyik a lápréten

A Bakonygyepesi Zergebogláros Természetvédelmi Terület a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkhoz tartozó természetvédelmi terület. A kis területű láprétet keletről és nyugatról Ajkarendek, illetve a névadó Bakonygyepes falvak, délről a két falut összekötő, északról pedig a 8-as út határolják. Közepén észak-dél irányban kettészeli a déli irányba folyó Csigere-patak, amely a terület vízellátását is nagymértékben ellátja.

Bakonygyepesi Zergebogláros Természetvédelmi Terület

Elhelyezkedése

Ajka

Legközelebbi város

Ajka

Pozíció Magyarország térképén

é. sz. 47° 08' 23", k. h. 17° 33' 31"

Növényzete

A terület névadója a zergeboglár. A növény előfordulása nem tipikus a vidéken, a hidegebb klímát kedveli. Az a tény, hogy mégis előfordul itt lápréten, a hűvös mikroklímának köszönhető. A réten megtalálható még a békaliliom, az északi galaj, a fehér zászpa, hússzínű ujjaskosbor, valamint a szibériai és a sárga nőszirmos.

Látogathatóság

Szabadon látogatható.

Balatonkenesei Tátorjános Természetvédelmi Terület

Története

1982-ben hozták létre Balatonkenesén, a Soós-hegyen. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park felügyel rá. 2005 körül kilátót is építettek ide. 1927 óta itt magasodik a Soós Lajos költő emlékére emelt obeliszk. A terület az itt őshonos tátorjánról kapta a nevét. A városban külön polgárőrség figyel a területre. A hegy oldalában kilenc barlang fekszik. A barlangok helyi neve: Tatár-likak. A terület szabadon látogatható.

Látnivalók

- * Soós-obeliszk
- * Tátorjánok
- * Soós-hegyi kilátó
- * Tatár-likak

A fenyőfői homoki ősfenyves

A fenyőfői homoki ősfenyves Fenyőfő és Bakonyszentlászló között nő. Ez a homoki erdefenyves (*Festuco vaginatae*-*Pinetum sylvestris*) növénytársulás egyetlen, magyarországi termőhelye.

Megismerésének története

A Fenyőfő község közelében növő erdefenyvest sokáig telepített erdőnek hitték. Sokáig tartotta magát az a nézet, hogy a fenyőket a terület futóhomokjának megkötésére Ausztriából telepítették be. Kitaibel Pál 1799-ben valószínűsítette, hogy ez a homoki ősfenyves reliktum növénytársulás, de ezt bizonyítani csak a 20. század végén sikerült. 1954 óta kiemelten védett terület.

Természeti viszonyai

A fenyőfői homokvidék a Bakonyalja részeként átmenet a Bakony hegyei és a melegebb kistáji tájak közé ékelődő Sokoró között. Jellegzetes síkság: felszínén a relatív szintkülönbség alig húsz méter. A homokon kevés szerves anyagot tartalmazó, felső szintjükön inkább savanyú kémhatású rozsdabarna erdőtalajok alakultak ki. A vastag homoktakaró miatt az erőteljes nyári párologtatás rendszerint úgy lesüllyeszti a talajvíz szintjét, hogy azt már a fák gyökerei sem érik el. A patakok (Hódos-ér, Bánya-ér, Cuha) rendszeresen kiszáradnak. A fenyves azért maradhatott fenn, mert az ilyen talajban annyira kevés tápanyag, hogy a tölgy és bükk nem él meg rajta.

Növényföldrajzi jellemzői

Növényföldrajzilag a terület a Bakonyicum flóraidék Vesprimense flórajáráshoz tartozik; zonális növénytársulása a cseres-tölgyes. Az erdefenyves fő természeti értéke, hogy aljnövényzetében együtt nőnek az alföldi homokos, melegebb vidékekre (Eupannonicum flóraidék) jellemző és a hűvös, nedves hegyi élőhelyeket kedvelő lágyszárúak. Az Alföldre jellemző fajok:

- * homoki ibolya (*Viola rupestris*),
- * homoki kocsord (*Peucedanum arenarium*),
- * homoki varjúháj (*Sedum sartorianum*),
- * vitéz kosbor (*Orchis militaris*),
- * homoki csenkesz (*Festuca vaginata*),
- * homoki árvalányhaj (*Stipa sabulosa*).

Hegyvidéki fajok:

- * körtike (*Pyrola* spp.)
- * kis holdruta,

- * fekete kökörcsin (*Pulsatilla pratensis* ssp. *nigricans*),
- * kardos madársisak (*Cephalanthera longifolia*).

Két növénytársulástani asszociációját különítik el:

- * homoki erdeifenyves,
- * pusztai csenkeszes erdeifenyves.

Állatvilága

Rovarvilágának két különlegessége az erdei fenyőhöz kötődő fenyves díszbogár (*Chalcophora mariana*) és a daliás cincér (*Acanthocinus aedilis*).

A természetvédelmi terület

A 449 hektár területű Fenyőfői Ősfenyves Természetvédelmi Területet a Balaton-felvidéki Nemzeti Park igazgatósága kezeli. A természetvédelmi terület szabadon látogatható. A Kitaibel Pál emlékére állított kopjafa a fenyőfák között áll.

Látrány-pusztai Természetvédelmi Terület

A Somogy megye északi részén található Látrány-pusztai Természetvédelmi Terület a Balaton-felvidéki Nemzeti Park egyik védett területe. A 223,6 hektáros területet 1977 óta védett, 1992 óta országos jelentőségű természetvédelmi terület.

Földrajz

A látrányi rét Látrány falutól keletre és délkeletre, Visztől nyugatra–északnyugatra terül el, a 67-es út új nyomvonalának nyugati szomszédságában. A környező területeket lösz borítja, ám ezen a területen a homokpuszta jellemző, amelynek felszínét alacsony homokbuckák illetve időszakos vízfolyások széles, lapos völgyei teszik változatossá, emellett pedig a homokbányászat által ejtett tájsebek is alakítják a felszínt. Az ilyen felszínre jellemző, hogy kis szintkülönbségek is jelentős eltérést eredményeznek a talaj vízellátottságában, ezért kis területen belül egészen eltérő növénytársulások váltakoznak: előfordulnak itt száraz homokpusztai rétek, jó vízellátottságú láprétek, üde kaszálórétek és erdős területek is.

A terület a 14. században királyi birtok volt, azóta a 20. századig különböző főúri családok birtokolták. Tengerszint feletti magassága 116,8 és 143,1 méter között változik. Földtani alapja harmadidőszaki üledékekből áll, a felszínt azonban negyedidőszaki üledékek fedik. Az alacsonyabban fekvő rész egykor a Balaton öblözete volt, az itt felhalmozódott tavi homokot pedig később az északi szelek áthálmozták, buckákat építettek belőle a magasabb, nyugati részeken. A keleti, alacsonyabban fekvő részen a Tetves-patak üledékei fedik a felszínt: a felszíni vizeket ez a patak szállítja a Balatonba. A talajvíz a völgyekben 2–4 méter mélyen fordul elő, kalcium-magnézium-hidrokarbonátos jellegű, kiterjedten nitrátosodott.

Élővilág

A látrányi pusztán elsősorban a növényvilág gazdag, több mint harminc védett faj is előfordul itt, nem egy közülük tízezres vagy százezres nagyságrendű példányszámban. A térségben csak itt él a vidrafű, a fehérmájvirág, a homoki szalmagyopár és a szúnyoglábú bibircsvirág. Állatai közül a rovarok között fordul elő sok védett faj, köztük például a mocsári tarkalepke, a nagy tűzlepke, a vérfű-hangyaboglárka, a zanótboglárka és a skarlábogár.

A kultúrában

A látrányi rét Fekete István A koppányi aga testamentuma című regényében is megjelenik: itt vívja egymással párbajt Babocsai László és Oglu, a koppányi aga.